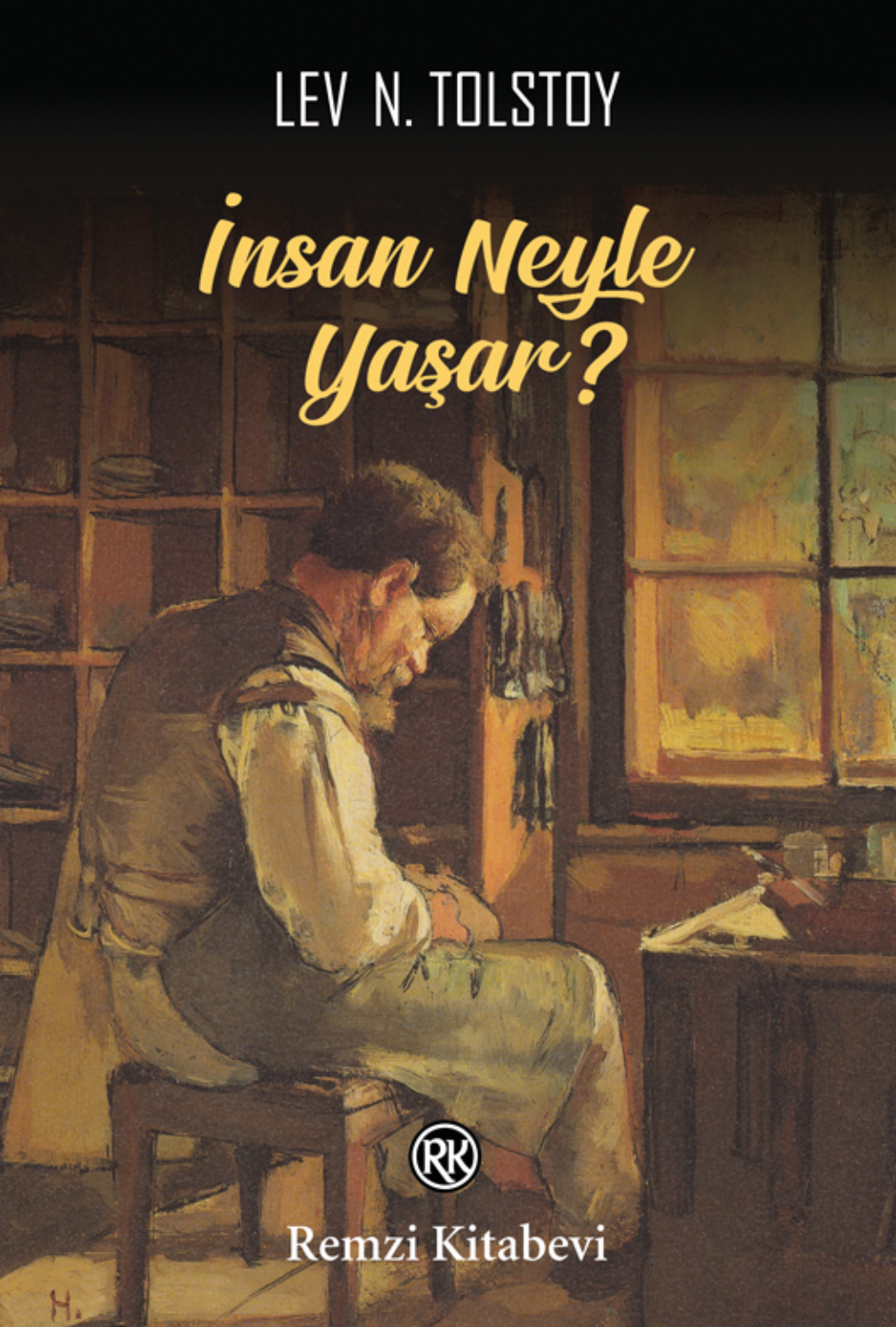
LEV N. TOLSTOY

İnsan Neyle Yaşar?

Remzi Kitabevi

LEV NİKOLAYEVİÇ TOLSTOY, 1828'de Tula yakınlarındaki Yasnaya Polyana'da doğdu. Toprak sahibi zengin bir ailenin oğluydu. Küçük yaşta önce annesini sonra babasını kaybedince yakınlarının elinde büyüdü. Kazan Üniversitesi'ndeki başarısız öğrencilik yıllarından sonra 1851 yılına değin yaşamını eğlenceyle geçirdi. Yasnaya Polyana'ya döndü ve Moskova, Tula ve St. Petersburg'da kaygısız ve aylak bir hayat sürdü. İlk eseri olan *Çocukluğum*'u bu sırada yazdı. Ağır kumar borçları altında bunaldı. Bir süre sonra Kafkasya'ya giderek orduya katıldı ve 1854'te Kırım Savaşı'nda topçu subayı olarak görev yaptı. Savaş bitince ordudan ayrıldı. St. Petersburg'a, İsviçre, Fransa ve Almanya'ya gitti. Çar özgürlüklerle ilgili reformlara girişince Rusya'ya döndü. Köy çocukları için örnek okullar kurdu. 1862'de kendisinden on altı yaş küçük olan Sofiya Bers ile evlendi. On üç çocukları oldu. En ünlü romanları olan *Savaş ve Barış* (1869) ile *Anna Karenina*'yı (1877) düzenli bir hayat yaşadığı bu süreçte yazdı. 1901'de, düşünceleri ve yazdığı eserler Rus Ortodoks Kilisesi'nin tepkisini çektiği için aforoz edildi. Ama bu, gençler arasındaki ününü daha da arttırdı. Rus köylüsünün yoksulluğu ve perişanlığı onu çok düşündürüyordu. Köylüler gibi giyinip, onlarla birlikte çalışmaya başladı. Tüm servetini köylülere bağışlamak istedi ama ailesi onu engelledi. Bir küskünlük sonrası kış ortasında evini terk etti ve hastalandı. 1910'da 82 yaşındayken Astrova tren istasyonunda zatürreden öldü.

Yapıtlarında Rus köylüsünün ve insanların sorunlarına eğilen, yaşamın nasıl bir şey olduğunu anlatmaya çalışan Tolstoy, çağının en ünlü romancılarındandır.

LEV NİKOLAYEVİÇ TOLSTOY

İnsan Neyle Yaşar?

Türkçesi
Erol Erduran

Remzi Kitabevi

İNSAN NEYLE YAŞAR / Lev Nikolayeviç Tolstoy

© Türkçe çeviri: Remzi Kitabevi, 2020

Her hakkı saklıdır.
Bu yapıtın aynen ya da özet olarak
hiçbir bölümü, telif hakkı sahibinin
yazılı izni alınmadan kullanılamaz.

Düzelti: Öner Ciravoğlu
Kapak resmi: Ferdinand Hodler
Kapak düzeni: Ömer Erduran

ISBN 978-975-14-1968-2

BİRİNCİ BASIM: Eylül 2020

Kitabın basımı 2000 adet yapılmıştır.

Remzi Kitabevi A.Ş., Akmerkez E3-14, 34337 Etiler-İstanbul
Sertifika no: 10705
Tel (212) 282 2080 Faks (212) 282 2090
www.remzi.com.tr post@remzi.com.tr

Baskı: Seçil Ofset, 100. Yıl Mah., Matbaacılar Sitesi
4. Cad. No: 77 Bağcılar-İstanbul
Sertifika no: 44903 / Tel (212) 629 0615

Cilt: Çifçi Mücellit, 100. Yıl Mah., Matbaacılar Sitesi
5. Cad. No: 24-25 Bağcılar-İstanbul
Tel (212) 629 4783

İÇİNDEKİLER

İnsanlar Neyle Yaşar?.....7
İnsanın Ne Kadar Toprağa İhtiyacı Var? 45
Kıvılcımı Söndürmeyen Yangını Önleyemez.....71

İnsan Neyle Yaşar?

"Biz kardeşlerimizi sevdiğimiz için ölümden yaşama geçtiğimizi biliyoruz. Kim ki kardeşini sevmez, ölümde kalır."
(1. YUHANNA 3:14)

"Dünya malına sahip olan ve kardeşini ihtiyaç içinde gördüğü halde ondan şefkatini esirgeyen kişide Tanrı sevgisi olabilir mi?"
(1. YUHANNA 3:17)

"Yavrularım, ne sözle, ne de dille sevelim; ama eylemle ve içtenlikle sevelim."
(1. YUHANNA 3:18)

"… çünkü sevgi Tanrı'dandır. Seven herkes Tanrı'dan doğmuştur ve Tanrı'yı tanır."
(1. YUHANNA 4:7)

"Sevmeyen kişi Tanrı'yı tanımaz; çünkü Tanrı sevgidir."
(1. YUHANNA 4:8)

"Hiç kimse hiçbir zaman Tanrı'yı görmüş değildir. Ama birbirimizi seversek, Tanrı içimizde yaşar…"
(1. YUHANNA 4:12)

"… Tanrı sevgidir. Sevgide yaşayan Tanrı'da yaşar,
Tanrı da onda yaşar."
(1. YUHANNA 4:16)

"Eğer biri Tanrı'yı seviyorum deyip de kardeşinden
nefret ediyorsa, o yalancıdır:
çünkü gördüğü kardeşini sevmeyen, görmediği
Tanrı'yı nasıl sevebilir?"
(1. YUHANNA 4:20)

I

Bir zamanlar bir köy evinde karısı ve çocuklarıyla yaşayan ve kazandığı parayla ancak onları geçindiren, kendine ait ne evi ne de toprağı olan bir ayakkabıcı vardı. Emek ucuz, ama ekmek pahalıydı; çok az para kazanıyor ve kazandığı para da ancak karın doyurmaya yetiyordu. Onun ve karısının aralarında paylaştıkları tek bir kışlık paltoları vardı, ama bu bile paramparça bir haldeydi. Adam, koyun postu alıp yeni bir palto dikmek için iki yıldır para biriktiriyordu.

Sonbahar geldiğinde güçlükle bir kenara çok az para ayırabilmişti o da karısının küçük bir tahta kutu içinde sakladığı üç ruble kâğıt parayla birlikte, köydeki bazı müşterilerinin ona borçlu olduğu beş ruble ve yirmi kopek.(1)

Bir sabah post satın almak için köye gitmeye karar verdi. Gömleğinin üzerine karısının pamuklu ceketini, onun üzerine de kendi kumaş paltosunu giydi. Kahvaltıdan sonra cebine üç rubleyi koydu, kendine baston gibi kullanacağı bir dal kesti ve yola çıktı.

"Bana borcu olanlardan alacağım beş rubleye bendeki üç rubleyi de katarsam," diye düşündü, "koyun postu alacak kadar param olur."

(1) Kopek: Rublenin 100'de 1'i. (ç.n.)

Köye varınca bir evin önünde durdu, ama ev sahibi evde değildi. Karısının herhangi bir ödeme yapacak parası yoktu, ama hafta sonuna kadar kocasını Semyon'a gönderip borcunu ödetmeye söz verdi. O da bir başka müşterisine uğradı. Bu köylü de paraya sıkışık olduğuna yeminler ederek, daha önce onarılan çizmelerden olan borcuna karşılık sadece yirmi kopek verebileceğini söyledi. Bunun üzerine o da koyun postlarını borçlanarak almak istediyse de satıcı ona güvenmedi.

"Önce parayı getir," dedi. "Ondan sonra ne istersen alabilirsin. Borç para toplamanın zorluğunu hepimiz biliyoruz."

Böylece, o gün yaptığı iş, daha önce onardığı çizmeler karşılığı aldığı yirmi kopek ve bir köylünün kösele taban yapılması için kendisine verdiği bir çift keçe çizme(1) oldu.

Bu olanlar bizim ayakkabıcının keyfini kaçırdı ve eline geçen yirmi kopeği votkaya yatırıp, tek bir post bile alamadan eve doğru yola koyuldu.

Sabah erken saatlerde dondurucu bir soğuk vardı; ancak votkayı içtikten sonra, üzerinde doğru dürüst kışlık bir palto olmadığı halde ısınmıştı. Bir eliyle donmuş toprağa sopasıyla vuruyor, öteki eliyle de köylünün vermiş olduğu keçe çizmeleri sallayarak ve kendi kendine konuşarak güçlükle ilerliyordu.

"Paltom kışlık olmasa da iyice ısındım," dedi. "Sadece bir damla içtim, ama yine de o damlanın vücudumun her da-

(1) Keçe çizme: Geleneksel Rus kış çizmesi, genellikle tabanı lastik ya da köseleden, üst kısmı ise keçe kumaştan yapılır. (ç.n.)

marında hızla dolaştığını hissediyorum. Koyun postuna ihtiyacım yok benim! Tüm dertlerimi arkamda bıraktım, evime gidiyorum. İşte böyle biriyim ben! Neden endişeleneyim ki? Yeni bir palto olmadan da idare edebilirim. Uzun süre ihtiyacım yok kışlık paltoya. Sadece karım pek memnun olmayacak bu duruma, orası kesin. Ancak ne var ki, bir işi yapıp tamamladıktan sonra müşterinin seni oyalaması ve borcunu ödememesi berbat bir şey doğrusu. Dur bakalım! Eğer bana parayı getirmezsen, sırtından gömleğini alırım, yapmazsam namerdim. Böyle bir şey olabilir mi? Böyle bir zamanda yirmi kopek ödüyor! Yirmi kopekle ne yapabilirim? İçki içerim, o kadar! Elinin darda olduğunu söylüyor! Öyle olabilir—ya ben ne durumdayım? Senin evin var, sığırların var, her şeyin var; benim sırtımdakilerden başka bir şeyim yok! Senin kendi ekinin tarlanda boy atıyor, bense tahılı gidip satın almak zorundayım. Ne olursa olsun, ben hiç aksatmadan her hafta sadece eve ekmek almak için üç ruble harcamalıyım. Şimdi eve gidiyorum; oraya vardığımda ekmek bitmiş olacak ve bir buçuk ruble daha bayılmak zorunda kalacağım. Yani gelip borcunu ödemen, senin için iyi olur!

Ayakkabıcı bir yol kıvrımındaki şapele[1] yaklaşana dek böyle söylene söylene yürümeyi sürdürdü. Kafasını kaldırdığında şapelin arka tarafında beyaz bir şey gördü. Ama artık hava kararıyordu ve gözlerini kısmasına rağmen bunun ne olduğunu kestiremedi. "Daha önce burada böyle beyaz bir taş yoktu," diye düşündü. "Yoksa bu bir inek mi? Hayır,

(1) Şapel: (Burada) Küçük kilise. (ç.n.)

bir ineğe benzemiyor hiç. Daha çok bir adama benziyor, ama bembeyaz. Ayrıca bir adamın ne işi var ki burada?"

Birkaç adım daha yaklaştı ve açık açık görüyordu. Hayret doğrusu! Orada oturan bir adam vardı, ama ölü mü yoksa canlı mı olduğunu göremiyordu. Adam çıplaktı ve hiç hareket etmiyordu, sırtı duvara dayalıydı. Ayakkabıcı dehşete düşmüştü; "Adamı öldürüp üzerinde ne var ne yok almış, buraya atmışlar. Eğer daha fazla yaklaşırsam, ben de olaya karışırım, başım derde girer," diye düşündü.

Ve böylece ayakkabıcı yoluna devam etti. Onu tekrar görmekten kaçınarak, şapelin önünden yürüyüp geçti. Biraz gittikten sonra, dönerek geriye baktı ve adamın artık duvara yaslanmadığını, sanki ona doğru bakıyormuş gibi hareket ettiğini gördü. Ayakkabıcı daha da çok korktu ve aklından şunlar geçti: "Geri mi dönmeli, yoksa yoluma devam mı etmeliyim? Eğer geri dönersem başıma korkunç şeyler gelebilir. Bu adamın nasıl biri olduğunu kim bilebilir? Eminim kötü niyetli biridir. Üstelik eğer yanına yaklaşırsam birden ayağa fırlayıp beni boğazlayabilir ve ben de onu durduracak hiçbir şey yapamam. Şayet beni boğmazsa, hiç istemediğim halde onunla ilgilenmek, ona bakmak zorunda kalırım. Ama çıplak bir adama nasıl yardım ederim ki? Sırtımdaki son gömleğimi ona veremem. Yalvarıyorum Tanrım, bana bir yol göster!"

Ve böylece ayakkabıcı adımlarını hızlanırdı. O, şapeli neredeyse iyice geride bırakmıştı ama vicdanı onu rahat bırakmadı. Yolun ortasında durdu.

"Nedir senin bu yaptığın, Semyon?" diye söylendi kendi kendine. "Adam belki de muhtaç bir halde ölüyor ve sen kor-

kakça onu burada bırakıp ölüme terk ediyorsun. Yoksa birdenbire çok zengin oldun da, adamın tüm paralarını çalmasından mı korkuyorsun? Kendinden utanmalısın Semyon!"

Semyon tekrar geriye döndü ve hemen adamın yanına yaklaştı.

2

Semyon yakından bakınca adamın genç ve sağlıklı olduğunu gördü. Vücudunda en ufak bir yara bere yoktu: sadece iliklerine kadar donmuştu ve korkuyordu. Orada öne eğilmiş, Semyon'a bakmadan öylece oturuyordu ve anlaşılan gözlerini kaldıracak gücü de kalmamıştı. Semyon tam yanına geldiğinde, sanki birdenbire daldığı derinliklerden uyandı. Başını çevirdi, gözlerini açtı ve doğruca Semyon'a baktı. O tek bakış Semyon'un tüm korkularını yatıştırmaya yetti. Elindeki keçe çizmeleri yere bıraktı, kuşağını çözüp çizmelerin üzerine koyduktan sonra kumaş paltosunu çıkardı.

"Şimdi konuşmanın sırası değil" dedi. "Giy şunları ve çabuk ol!"

Semyon adamı kollarının altından tutup ayağa kaldırmaya çalıştı, ama adam fazla yardıma gerek kalmadan ayağa kalktı. O zaman Semyon, adamın ince yapılı, sağlıklı bir vücudu olduğunu, bacaklarında ve kollarında hiçbir darbe izi bulunmadığını, güzel bir yüzü olduğunu gördü. Semyon paltosunu onun omuzlarına attı, ama adam elleriyle paltonun kollarını bulamadığı için, ona yardım etmek zorunda kaldı.

"İnsan Neyle Yaşar?", "İnsanın Ne Kadar Toprağa İhtiyacı Var?" ve "Kıvılcımı Söndürmeyen Yangını Önleyemez" dünya edebiyatının en büyük yazarlarından biri olan Lev N. Tolstoy'un yazdığı üç uzun öyküdür. Her üç öykü de birer fabl havasında ve akıcı bir dille kaleme alınmıştır.

Yazar, "İnsan Neyle Yaşar?"da insan yüreğinin sevgiyle dolu olduğunu, bunu daha önce hiç tanımadığı birine bile gösterebildiğini ve insanı yaşatan şeyin sevgi olduğunu anlatır.

"İnsanın Ne Kadar Toprağa İhtiyacı Var?"da ele alınan konu ise, ihtirasının tutsağı olan bir bireyin kaderidir.

"Kıvılcımı Söndürmeyen Yangını Önleyemez"de anlatılan da: öfkeyi, kızgınlığı sürdürerek, kin güderek hiçbir yere varılamayacağı ve bu tür tutumlardan insanın kendisinin de zarar göreceğidir.

www.remzi.com.tr
ISBN 978-975-14-1968-2
9 789751 419682